



วราฤทธิ์ พงศ์ลา

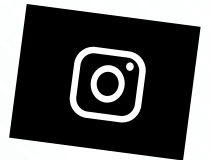
นิติกร กองกฎหมาย



“โพสต์อย่างไร...อาจเข้าข่าย ต้องติดคุก”

ปัจจุบันโลกได้วิวัฒนาการ

การติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็วและทำให้โลกออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคมอย่างเห็นได้ชัดจากเดิมมีเพียงการส่งจดหมาย การโทรศัพท์ แต่ปัจจุบันการสื่อสารได้เพิ่มช่องทางออนไลน์โดยผ่านหลายช่องทางเช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ทีวี เป็นต้น ในโลกแห่งสังคมออนไลน์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูดคุย การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นซึ่งถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่อย่างไรก็ตามการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องไม่ก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นโดยมิชอบเช่นกัน จึงกล่าวได้ว่าแม้การใช้สิทธินั้นสามารถทำได้โดยเสรี แต่ก็มี การจำกัดการใช้สิทธิอันเสรีภาพนั้นไว้ไม่ให้เกินขอบเขตเช่นกัน การแสดงความคิดเห็นที่แสดงออกถึงการดูถูกเหยียดหยามหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย การกระทำนั้นอาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาได้ ดังนั้นแม้เราจะได้รับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูดคุย การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีการอื่นใด แต่อย่างไรเราก็มีอาจใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นๆ ให้เกินขอบเขตจนกระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือที่กฎหมายเรียกว่าการใช้สิทธิเกินส่วนนั่นเอง และการใช้สิทธิเสรีภาพที่เกินขอบเขตนี้นักทำให้เกิดผลเสียตามมามากมายทำให้ต้อง



เสียเวลา เสียเงิน หรือแม้แต่เสียอิสรภาพ การสูญเสียนี้อาจเกิดขึ้นเพราะการไม่เข้าใจในสิทธิเสรีภาพที่ตนมีหรืออาจเข้าใจว่าในสังคมออนไลน์ที่ตนได้โพสต์แสดงความคิดเห็นนั้นเป็นพื้นที่ของตน แต่กลับลืมว่าในโลกแห่งสังคมออนไลน์นั้น นอกจากเราซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่นั้นๆ แล้ว ยังมีอีกหลากหลายบุคคลที่อยู่ในสังคมออนไลน์เดียวกันกับเราที่สามารถมองเห็นและติดตามการใช้ชีวิตในโลกออนไลน์ของเราอยู่ จนกลายเป็นดาบสองคมที่อาจส่งผลดีหรือกลับทำลายเราได้เช่นกัน



วันนี้เรามาทำความรู้จักเกี่ยวกับกฎหมายที่ถือได้ว่าเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการแสดงความคิดเห็น การพูดคุย การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งได้กระทำลงไปในโลกออนไลน์จนกลายเป็นความผิดซึ่งเห็นได้ชัดคือ ความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา วันนี้เรามาทำความรู้จักกับความผิดทั้งสองฐานความผิดกันดีกว่านะคะ

1. ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นมีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จะเห็นได้ว่าการหมิ่นประมาทนั้นต้องมีการใส่ความผู้อื่น ซึ่งการใส่ความนั้นต้องปรากฏข้อเท็จจริงโดยอาจเป็นความจริงหรือความเท็จก็ได้ และการแสดงข้อเท็จจริงนั้นเป็นการกระทำโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ในการพิจารณาว่าน่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง

ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังหรือไม่ พิจารณาตามความรู้ความเข้าใจของวิญญูชนทั่วไป ถ้าวิญญูชนทั่วไปเห็นว่า “น่าจะ” ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง” แม้ผู้กระทำจะไม่ว่าจะน่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ก็ถือว่ามีความผิดแล้ว ดังนั้น เพียงแค่ “น่าจะ” ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ยังไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นจริงก็ถือว่ามีความผิดฐานหมิ่นประมาทแล้ว

แต่จะให้เป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น ข้อเท็จจริงนั้นจะต้องไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นเพียงคำหยาบคาย และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใส่ความที่จะเป็นหมิ่นประมาทนั้นจะต้องเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามด้วย ดังนั้นบุคคลที่สามจึงมีความสำคัญมาก ความผิดจะสำเร็จต่อเมื่อบุคคลที่สามได้รับทราบข้อความและเข้าใจข้อความหมิ่นประมาทนั้น ถ้าไม่มีบุคคลที่สามจะไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท และแม้ว่าจะมีบุคคลที่สามแต่บุคคลที่สามไม่เข้าใจข้อความ เช่น เป็นคนหูหนวก หรือเป็นชาวต่างชาติ ไม่เข้าใจภาษา ก็จะไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรานี้ ที่สำคัญกว่านั้นผู้กระทำต้องมีเจตนา กล่าวคือ เจตนาที่จะใส่ความหรือเจตนาแสดงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งพาดพิงไปถึงผู้อื่นต่อบุคคลที่สามด้วย





2. ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา

ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณานั้น มีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำให้โดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

คำว่า “โฆษณา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายว่า เผยแพร่ข้อความออกไปยังสาธารณชน, ป่าวร้อง, ป่าวประกาศ, เช่น การโฆษณาสินค้า หรือกระทำการไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

การหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา จึงหมายความว่า การกระทำความผิดใด ๆ ที่ทำให้ข้อเท็จจริงนั้นแพร่หลายไปยังบุคคลภายนอกหรือสาธารณชนในลักษณะที่เป็นวงกว้าง นั้นเอง



ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการโพสต์ข้อความหรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นข้อเท็จจริงลงในสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟสบุ๊ก ไลน์ ไอจี ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวได้ แต่สื่อสังคมออนไลน์นั้นก็เป็สื่อสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อความหรือการกระทำอื่นใดที่เราโพสต์หรือแชร์ออกไปได้เช่นกัน การที่บุคคลอื่นใดสามารถเข้าถึงโพสต์หรือข้อความแสดงความคิดเห็นนั้นได้อย่างอิสระ สามารถแชร์โพสต์หรือความคิดเห็นนั้นออกไปได้แสดงให้เห็นว่าโพสต์หรือข้อความนั้นมีลักษณะเผยแพร่ยังสาธารณชนได้อย่างเป็นวงกว้าง ดังนั้นก่อนที่เราจะโพสต์ แชร์ หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ลงในสื่อสังคมออนไลน์จึงต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้องก่อนที่จะโพสต์หรือแชร์ข้อความออกไป เพราะหากข้อความที่เราโพสต์หรือแชร์ออกไปนั้นไปกระทบหรือพาดพิงถึงบุคคลอื่นหรือทำให้ผู้อื่นนั้นได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง บุคคลนั้นอาจฟ้องเราเป็นคดีความผิดฐานหมิ่นประมาทจนเราอาจต้องติดคุกหรือต้องเสียค่าปรับได้ นอกจากนั้นยังอาจต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการโพสต์ แชร์ หรือแสดงความคิดเห็นของเราได้อีกด้วย





ด้วยเหตุนี้การใช้สื่อสาธารณะจึงต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ไม่เป็นการพาดพิงหรือใส่ความผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายเพื่อเป็นความปลอดภัยของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์นั่นเอง

แต่เดี๋ยวก่อนนะครับ!!!!...การโพสต์ แชร์ หรือการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์นอกจากจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วยังอาจเป็นความผิดฐานนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จลงในระบบคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 ได้อีกด้วย หากข้อความนั้นเป็นข้อความปลอม หรือเป็นข้อความจริงแต่ถูกบิดเบือนไปจากเดิม และข้อความนั้นมีลักษณะที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย ซึ่งมีบัญญัติไว้ใน มาตรา 14



ภาพประกอบจาก

[Online]. Available at : <https://atlassystems.com/blog/5-steps-to-a-successful-legal-tech-implementation/>, [accessed 26 December 2022].

[Online]. Available at : <https://www.asicentral.com/news/web-exclusive/october-2022/chicago-bulls-debut-in-seat-delivery-service-for-branded-merch/>, [accessed 26 December 2022].

[Online]. Available at : https://www.sbpolicy.go.th/images/news/logo/640_200305-JTXGJ.jpg, [accessed 27 December 2022].

[Online]. Available at : <https://www.vecteezy.com/vector-art/2970898-labor-law-lawyer-attorney-at-law-legal-advice-concept-on-smartphone>, [accessed 27 December 2022].

[Online]. Available at : <https://www.pngwing.com/en/free-png-pdlwt>, [accessed 28 December 2022].